

Valtiovarainvaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle vuoden 2020 kolmanneksi lisätalousarvioksi

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle vuoden 2020 kolmanneksi lisätalousarvioksi (HE 66/2020 vp): Asia on saapunut valtiovarainvaliokuntaan mietinnön antamista varten.

Lisätalousarvioaloitteet ja toimenpideohjelma

Valiokunta on käsitellyt esityksen yhteydessä lisätalousarvioaloitteet LTA 18—22/2020 vp ja toimenpideohjelman TPA 61/2020 vp. Aloiteluettelo on tämän asiakirjan liitteenä.

VALIOKUNNAN YLEISPERUSTELUT

Vuoden 2020 kolmannessa lisätalousarvioesityksessä osoitetaan määrärahoja Finnair Oyj:n ja ravitsemusyrittäjien rahoitustilanteen helpottamiseen sekä koronaviruksen hallinnan ja torjunnan aiheuttamiin kustannuksiin.

Suomen Akatemian myöntövaltuutta korotetaan 10 milj. eurolla mm. rokote- ja lääkekehitystutkimuksen tukemiseen, minkä lisäksi Covid-19-tartuntojen jäljityssovelluksen hankinnasta, käyttöönnotosta ja ylläpidosta aiheutuviin menoihin ehdotetaan 6 milj. euroa.

Määrärahoihin ehdotetaan yhteensä 832 milj. euron korotusta, josta valtion osakehankintoihin esitetään 700 milj. euron lisäystä Finnair Oyj:n pääomitusjärjestelyihin yhtiön oman pääoman ja rahoitusaseman vahvistamiseksi. Ravintolatoiminnan rajoitusten hyvittämiseen ja henkilöstön uudelleen työllistämiseen ehdotetaan 123 milj. euron tukea. Eduskunta on kuitenkin muuttanut ravitsemisyriyten uudelleentyöllistämisen tukemista ja toiminnan rajoitusten hyvittämistä koskevaa hallituksen esitystä (TaVM 11/2020 vp — HE 67/2020 vp) siten, että tuen tarve kasvaa 48 milj. eurolla. Valiokunta on tehnyt tätä vastaavan muutoksen momentille 32.30.31.

Hallituksen esitykseen sisältyy myös merkittäviä takauksia. Työllisyysrahastolle ehdotetaan enintään 880 milj. euron valtioneuvoston, jolla varmistetaan rahaston mahdollisuudet rahoituksen saamiseen kaikissa markkinatilanteissa. Lisäksi ehdotetaan 432 milj. euron valtioneuvoston eu-rooppalaisen hätätilasta aiheutuvien työttömyysriskien lieventämisen tilapäisen tukivälineen (SURE) puitteissa myönnettävien lainojen vakuudeksi. Euroopan investointipankin yhteyteen

Valiokunnan mietintö VaVM 6/2020 vp
Pääluokka 23

perustettavasta EU Covid-19 -takuurahastosta mahdollisesti aiheutuvien tappioiden varalle ehdotetaan enintään 372 milj. euron suuruista valtiontakuuta.

Hallitus arvioi vuoden 2020 myöhemmissä lisätalousarvioesityksissä tarvetta muihin koronaviruksesta aiheutuviin määrärahalisäyksiin sekä laajemmin taloutta tukeviin toimenpiteisiin. Seuraavaan, kesäkuun alussa annettavaan lisätalousarvioesitykseen on tarkoitus sisältyä myös taloutta elvyttäviä toimia.

Valiokunta viittaa myös vuoden ensimmäisestä ja toisesta lisätalousarvioesityksestä antamiinsa mietintöihin (VaVM 3/2020 vp — HE 24/2020 vp ja VaVM 5/2020 vp — HE 43/2020 vp, HE 52/2020 vp) ja korostaa mm. kuntien tuen tarvetta sekä sairaanhoitopiirien maksuvalmiuden parantamista. Lisäksi valiokunta painottaa, että valtiovarainvaliokunta tulee pitää informoituna erityisesti momentin 28.99.95 käytöstä.

Vuoden 2020 kolmas lisätalousarvioesitys lisää määrärahoja ja siten myös valtion nettolainanoton tarvetta 880 milj. eurolla. Valtion nettolainanotoksi vuonna 2020 arvioidaan noin 13,5 mrd. euroa.

VALIOKUNNAN YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

MÄÄRÄRAHAT

Pääluokka 23

VALTIONEUVOSTON KANSLIA

10. Omistajaohjaus

88. Osakehankinnat (siirtomääräraha 3 v)

Momentille esitetään myönnettäväksi lisäystä 700 milj. euroa. Finnair Oyj on ilmoittanut hakevansa yhtiökokoukselta valtuuksia noin 500 milj. euron suuruisen merkintäetuoikeusannin toteuttamiseksi. Yhtiö suunnittelee toteuttavansa osakeannin siten, että valtio merkitsee annissa liikkeeseen laskettavista uusista osakkeista nykyistä omistusosuuttaan (55,8 %) vastaavan osuuden, ja valtion omistusosuuden ylittävälle osuudelle (44,2 %) osakkeista on Finnair Oyj:n nimeämien järjestäjäpankkien antama merkintätakaus. Koronakriisistä johtuen osakemarkkinan kehitys voi olla epävakaa, minkä johdosta valtio vastuullisena omistajana haluaa varautua tarvittaessa osallistumaan osakeantiin nykyistä omistusosuuttaan suuremmalla osuudella EU:n valtiontukisäännösten puitteissa. Valtio varautuu myös tarvittaessa osallistumaan mahdollisiin myöhemmin ilmeneviin Finnair Oyj:n omaa pääomaa vahvistaviin rahoitustarpeisiin.

Valiokunnan mietintö VaVM 6/2020 vp
Pääluokka 28

Valiokunta pitää määrärahan myöntämistä Finnair Oyj:n pääomitusjärjestelyihin perusteltuna, koska yhtiön toiminnan turvaaminen on välttämätöntä sen strategisen tärkeyden, kuten esim. huoltovarmuuden vuoksi.

Valiokunta toteaa, että alueellisen saavutettavuuden, elinkeinoelämän ja matkailun turvaaminen edellyttää kattavia kotimaan ja ulkomaan lentoyhteyksiä. Valiokunta pitää siksi tärkeänä, että koronaepidemian vuoksi väliaikaisesti lakkautetut lentoyhteydet palautetaan lentomatkustamisen alkaessa elpyä. Näin edistetään mm. alueiden elinvoimaisuutta ja parannetaan kansainvälisten yritysten toimintaedellytyksiä.

Valiokunta pitää myönteisenä, että Finnair Oyj on julkaissut oman, erittäin kunnianhimoisen vastuullisuussuunnitelman (5.3.2020), jonka perusteella se aikoo puolittaa nettopäästönsä vuoden 2025 loppuun mennessä vuoden 2019 tasosta ja saavuttaa hiilineutraaliuden viimeistään vuonna 2045. Tämä vastaa hyvin valtioneuvoston 8.4.2020 antaman omistajapoliittisen periaatepäätöksen linjauksia, joiden mukaisesti valtio-omisteisten yhtiöiden tulee ottaa huomioon taloudellisten tekijöiden lisäksi mm. sosiaaliset ja ympäristölliset vaikutukset sekä tavoite hiilineutraalista Suomesta ja Pariisin ilmastopöytäkirjan tavoitteet. Valiokunta korostaa myös vastuullisen työnantajapolitiikan merkitystä.

Pääluokka 28

VALTIOVARAINMINISTERIÖN HALLINNONALA

Valtiovarainministeriön pääluokan perusteluja esitetään täydennettäväksi siten, että valtioneuvosto voi myöntää vastavakuutta vaatimatta enintään 432 milj. euron suuruisen valtioneuvoston eurooppalaisen hätätilasta aiheutuvien työttömyysriskien lieventämisen tilapäisen tukivälineen (SURE) puitteissa myönnettävien lainojen vakuudeksi sekä enintään 372 milj. euron suuruisen valtioneuvoston Euroopan investointipankille pankin yhteyteen perustettavasta yleiseurooppalaisesta EU Covid-19 -takuurahastosta mahdollisesti aiheutuvien tappioiden varalta.

Käsitellessään edellä mainittuja tukivälineitä koskevia valtioneuvoston kirjelmää suuri valiokunta on todennut (SuVL 2/2020 vp), että Suomelle lankeavat riskit täyttävät perustuslakivaliokunnan lausuntojen mukaan valtiosääntöisen vaatimuksen tarkkarajaisuudesta. Lisäksi suuri valiokunta on todennut, että tilanteessa, jossa euroalueen kokonaistuotannon arvioidaan supistuvan voimakkaasti (-7,7 % vuonna 2020), mainittuja tukitoimia voidaan pitää tarpeellisina euroalueen rahoitusvakaudelle.

Valtioneuvoston ja -takuun antaminen edellyttävät perustuslain 82 §:n 2 momentin soveltamista, ja ne voidaan antaa vain eduskunnan suostumuksen nojalla. Sen vuoksi em. valtioneuvoston ja -takuuta koskevat esitykset sisältyvät nyt lisätalousarvioesitykseen.

Suuren valiokunnan ja perustuslakivaliokunnan lausuntoihin (SuVL 2/2020 vp, PeVL 11/2020 vp, PeVL 12/2020 vp) viitaten valtioneuvoston valiokunta puoltaa hallituksen esitystä ja edellä todetun enimmäismäärän mukaisen takuun ja takauksen hyväksymistä. Valiokunta painottaa, että lopullisissa sopimuksissa Suomen takaus- ja takuuvastuut rajataan tarkasti ja yksiselitteisesti.

Valiokunnan mietintö VaVM 6/2020 vp
Pääluokka 29

Valiokunta pitää myös tärkeänä, että perustuslakivaliokunnan lausunnon (PeVL 11/2020 vp) mukaisesti valtioneuvoston selvityksiin sisältyy jatkossa koronakriisiin liittyvistä uusista ja ennakoitavissa olevista taloudellisista vastuista kumulatiivinen arvio, jossa otetaan huomioon jo päätetyt ja lähiaikoina ennakoitavat, päätettäväksi tulevat asiat. Perustuslakivaliokunta on kiinnittänyt huomiota siihen, että koronakriisiin liittyvien taloudellisten vastuiden kokonaisarvio vaikuttaa viime kädessä siihen, voidaanko koronakriisiin liittyviä järjestelyjä pitää perustuslain mukaisina. Kumulatiivisen arvion myötä vastuiden kokonaismäärästä on näin jatkuvasti ajantasainen tieto.

Lisäksi hallitus ehdottaa enintään 880 milj. euron valtiontakausta Työllisyysrahastolle. Valiokunta puoltaa esitystä myös tältä osin, sillä Työllisyysrahaston vastuulla olevat työttömyysturvame-
not ovat lisääntyneet merkittävästi ja rahasto tarvitsee velkarahoitusta alijäämän kattamiseksi ja maksuvalmiuden turvaamiseksi. Ilman valtiontakausta rahastolla olisi selvästi rajoitetummat mahdollisuudet lyhytaikaisen pankkirahoituksen saamiseen.

Pääluokka 29

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖN HALLINNONALA

40. Korkeakouluopetus ja tutkimus

Valiokunta on tyytyväinen siihen, että Suomen Akatemian myöntövaltuutta korotetaan 10 milj. eurolla rokote- ja lääkekehitystutkimuksen tukemiseen sekä uusien koronavirusrokotteiden ja -lääkkeiden tehon, turvallisuuden ja vaikutusten tutkimiseen.

Tutkimuspanostukset ovat erittäin tärkeitä, sillä rokotteella on aivan keskeinen merkitys epidemian pysäyttämisessä. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan koronavirusrokotteen kehitystyötä tehdään erittäin aktiivisesti sekä kansainvälisellä tasolla että myös Suomessa. Tällä hetkellä kehitteillä on pitkälti toista sataa eri rokoteaihiota, joista muutamasta odotetaan alustavia tuloksia syksyllä 2020 tai alkuvuodesta 2021. Tutkimus sekä laadukkaan ja turvallisen rokotteen valmistaminen on kuitenkin erittäin pitkäjänteistä ja aikaa vaativaa työtä. Onkin tärkeää, että myös jatkossa huolehditaan tutkimusrahoituksen riittävydestä.

Kilpailu koronarokotetutkimuksessa ja myöhemmin mahdollisen rokotteen saatavuudesta on kova. Rokotteen saatavuuden varmistamiseksi tarvitaan siksi sekä kansallista että kansainvälistä tutkimusta, kehittämistä ja yhteistyötä. On näin ollen perusteltua osoittaa panostuksia lupaavien kansallisten rokotetutkimushankkeiden edistämiseen ja valmistautua samalla rokotteen valmistamiseen lisenssisopimuksen avulla sellaisen rokotevalmistajan kanssa, joka on saanut kehitettyä turvallisen ja tehokkaan rokotteen Covid-19-tautiin. On niin ikään tärkeää varmistaa, että esim. kansainvälisen sopimuksen avulla turvataan rokotteen globaali saatavuus ja oikeudenmukaiset hankintamenettelyt.

Valiokunnan mietintö VaVM 6/2020 vp
Pääloukka 32

Pääloukka 32

TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖN HALLINNONALA

30. Työllisyys ja yrittäjyys

31. Ravitsemisyrittäjien tukeminen (arviomääräraha)

Hallitus esittää ravitsemisyrittäjien tukeen 123 milj. euron määrärahaa, joka perustuu hallituksen esityksessä HE 67/2020 vp esitettyyn tukimalliin. Talousvaliokunta on esityksestä antamassaan mietinnössä (TaVM 11/2020 vp) ehdottanut muutoksia, jotka lisäävät määrärahatarvetta. Hyvityksen perusteen ja enimmäismäärän osalta talousvaliokunta on ehdottanut, että vertailuajankohdtaa lavennetaan ja hallituksen esityksessä ehdotetun tammi-helmikuun rinnalle tuodaan toinen vaihtoehto, joka on vuoden 2019 huhti-toukokuu. Toimivaltainen viranomainen valitsee näistä vertailulukemista ravitsemisliikkeen hyvityksen saamisen kannalta edullisemmän vaihtoehdon. Talousvaliokunta on ehdottanut myös muutosta, jolla henkilöstöpalveluyritysten kautta tehty työ saadaan tämän lain mukaisen työllistämistuen piiriin. Talousvaliokunta on arvioinut, että ehdotetut muutokset lisäävät momentin määrärahatarvetta yhteensä 48 milj. eurolla.

Eduskunta on lakiehdotuksen ensimmäisessä käsittelyssä 20.5.2020 hyväksynyt lain sisällön talousvaliokunnan mietinnön mukaisena. Valiokunta lisää näin ollen momentille 48 milj. euroa ja toteaa samalla, että ravitsemisyrittäjät voivat edelleen hakea myös Business Finlandin ja ELY-keskusten kautta myönnettäviä tukia. Tämän lisäksi valtioneuvosto valmistelee pikaisella aikataululla toimialaneutraalia tukivälinettä. Valiokunta viittaa talousvaliokunnan mietintöön ja korostaa tukijärjestelmän johdonmukaisuutta sekä tukien yhteensovituksen toteuttamista siten, että ravitsemisyrittäjien saama hyvitys otetaan huomioon Business Finlandin ja ELY-keskusten myöntämissä tuissa siltä osin kuin tosiasiallista päällekkäisyyttä ilmenee. Valiokunta pitää tärkeänä, että Business Finlandin ja ELY-keskusten ohjeistuksella varmistetaan, että yhteensovitus toteutetaan yhdenmukaisin perustein.

Valiokunta painottaa hakemusten käsittelyn ja maksatusten joutuisuutta ja viittaa myös toisen lisätalousarvion yhteydessä hyväksytyyn lausumaan, jossa eduskunta edellytti yritystukien kohdentamista siten, että ne kompensoivat pandemiasta aiheutuvia taloudellisia vaikutuksia, parantavat mahdollisuuksia jatkaa ja kehittää yritystoimintaa sekä edistävät työllisyyttä. (VaVM 5/2020 vp — HE 43/2020 vp, HE 52/2020 vp)

Momentti muuttuu seuraavaksi:

Momentille myönnetään 171 000 000 euroa.

(2. ja 3. kappale kuten HE 66/2020 vp)

**Valiokunnan mietintö VaVM 6/2020 vp
Pääloukka 33**

Pääloukka 33

SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Hallinto

25. Sosiaali- ja terveydenhuollon kansalliset sähköiset asiakastietojärjestelmät (siirtomääräraha 3 v)

Momentille ehdotetaan 6 milj. euron lisäystä Covid-19-tartuntojen jäljityssovelluksen valmistelusta, hankinnasta ja ylläpidosta aiheutuviin menoihin. Sovelluksen avulla on tarkoitus tukea Suomen Covid-19-strategiaa (testaa — jäljitä — eristä — hoida) tavoittamalla nykyistä laajempi joukko altistuneita ja antamalla heille toimintaohjeet. Sovelluksen käyttöönotolla tavoitellaan näin hyötyjä väestölle, yksittäisille henkilöille sekä myös terveydenhuollolle. Hankinta tehdään hankintalain mukaisesti ja siinä otetaan huomioon muissa maissa saadut kokemukset ja teknologiaratkaisut.

Valiokunta pitää tärkeänä, että tarvittavat säädösmuutokset valmistellaan samanaikaisesti sovelluksen teknisen toteutuksen kanssa, jotta sovellus voitaisiin ottaa käyttöön mahdollisimman nopeasti, pilottikäyttöön mahdollisesti jo kesällä 2020.

Tavoiteltujen hyötyjen toteutuminen edellyttää hyvää kokonaisuuden hallintaa sekä sovelluksen laajaa käyttöönottoa. On sen vuoksi tärkeää panostaa mm. viestintään, ammattilaisten koulutukseen ja kansalaisikäyttäjien tukeen. Myös kuntien ja sairaanhoitopiirien osallistuminen sekä suunnittelu- että käyttöönottovaiheisiin on välttämätöntä, minkä lisäksi on huolehdittava tartuntojen jäljityksestä vastaavien tahojen riittävästä resurssista. Seuraavaa lisätalousarvioesitystä valmisteltaessa onkin syytä kiinnittää huomiota myös näihin resurssitarpeisiin arvioitaessa sairaanhoitopiirien ja kuntien taloudellisen tuen tarvetta.

TULOARVIOT

Osasto 15

LAINAT

03. Valtion nettolainanotto ja velanhallinta

01. Nettolainanotto ja velanhallinta

Valiokunta ehdottaa momentille lisättäväksi 48 000 000 euroa nimellisarvoiseen nettolainanottoon, jolloin nimellisarvoinen nettolainanotto on 13 601 436 000 euroa.

Lisäys johtuu valiokunnan menomomentille 32.30.31 ehdottamasta muutoksesta.

**Valiokunnan mietintö VaVM 6/2020 vp
Osasto 15**

Momentti muuttuu seuraavaksi:

Momentille merkitään lisäystä 880 000 000 euroa.

YHTEENVETO

Hallituksen esityksessä ehdotetaan sekä määrärahoihin että nettolainanottoon ja velanhallintaan 832 000 000 euron lisäystä.

Valiokunta on lisännyt määrärahoja 48 000 000 euroa. Vastaava lisäys on tehty tuloarvioihin momentille 15.03.01.

Valiokunnan ehdottamien muutosten jälkeen olisivat kuluvan vuoden budjetoidut tuloarviot ja määrärahat varsinainen talousarvio ja ensimmäinen, toinen ja kolmas lisätalousarvio huomioon ottaen 63 286 109 000 euroa.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Valtiovarainvaliokunnan päätösehdotus:

Eduskunta hyväksyy hallituksen esitykseen HE 66/2020 vp sisältyvän ehdotuksen vuoden 2020 kolmanneksi lisätalousarvioksi edellä todetuin muutoksin.

Eduskunta hylkää lisätalousarvioaloitteet LTA 18—22/2020 vp.

Eduskunta hylkää toimenpideoitteiden TPA 61/2020 vp.

Eduskunta päättää, että vuoden 2020 kolmatta lisätalousarviota sovelletaan 27.5.2020 alkaen.

Helsingissä 25.5.2020

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Johannes Koskinen sd
varapuheenjohtaja Esko Kiviranta kesk
jäsen Anders Adlercreutz r
jäsen Tarja Filatov sd
jäsen Timo Heinonen kok
jäsen Vilhelm Junnila ps
jäsen Anneli Kiljunen sd
jäsen Jari Koskela ps
jäsen Markus Lohi kesk (osittain)

Valiokunnan mietintö VaVM 6/2020 vp

jäsen Pia Lohikoski vas
jäsen Raimo Piirainen sd (osittain)
jäsen Jussi Saramo vas
jäsen Sari Sarkomaa kok
jäsen Iris Suomela vihr
jäsen Pia Viitanen sd
jäsen Ville Vähämäki ps
varajäsen Markku Eestilä kok
varajäsen Sari Essayah kd
varajäsen Eveliina Heinäluoma sd
varajäsen Petri Honkonen kesk
varajäsen Lulu Ranne ps
varajäsen Veronica Rehn-Kivi r (osittain)
varajäsen Jussi Wihonen ps

Valiokunnan sihteerinä ovat toimineet

valiokuntaneuvos Hellevi Ikävalko
valiokuntaneuvos Mari Nuutila

Valiokunnan mietintö VaVM 6/2020 vp
Vastalause 1 ps

VASTALAUSE 1 ps

Yleisperustelut

Koronaepidemian aikana ne euroalueen maat, jotka olivat jo valmiiksi taloudellisesti heikommassa asemassa, ovat ajautuneet entistäkin vaikeampaan tilaan. Perussuomalaisia ei ole yllättänyt, että koronakriisin varjolla yritetään nyt runnoa läpi ohjelmia ja hankkeita, jotka ovat euroalueen yhteisvastuuta ja sisäisiä tulonsiirtoja lisääviä.

Perussuomalaiset uskovat, että hallitus on ajautunut uuteen eurokriisiin lähes yhtä heikosti valmistautuneena kuin Vanhasen ja Kataisen hallitukset. Jos hallituksella ei ole omia selkeitä tavoitteita ja itsenäisesti toteutettavissa olevaa uskottavaa varasuunnitelmaa, hallitus päättyy myöntymään muiden maiden ajamaan etupolitiikkaan ja Suomi maksumieheksi.

Hallituksen esitykseen liittyy merkittävät takausvastuut. Euroopan investointipankin yhteyteen perustettavan rahaston osalta takausmäärä on 372 miljoonaa euroa. Eurooppalaisen työttömyysvakuutusrahaston valtiontakaus on 432 miljoonaa euroa, joka on 25 %:a koko laskennallisesta vastuusta, loput tulevat monivuotisen kehyksen omien varojen liikkumavarasta. Koska MFF:n omien varojen liikkumavara on tällä hetkellä liian pieni tarvittavaan 75 miljardin euron osuuteen nähden, niin on luultavaa, että omia varoja pyritään keräämään tulevilla kehyskaudella lisää esimerkiksi muoviveron, päästökaupan, hiilitullien, yhtenäisen yhteisöveropohjan, rahoitusmarkkinaveron tai alv-pohjaan perustuvan maksuosuuden kasvattamisella. Perussuomalaiset luonnollisesti vastustavat yhteisvastuun kasvattamista.

Koronakriisin aikana on selvinnyt muun muassa, että Suomen maksujärjestelmän huoltovalmius-tila on heikko. Paikallinen varamaksujärjestelmä on eräs kriittinen korjaustarve. Varamaksujärjestelmä voitaisiin luoda kansallisten pankkien välille tai hyödyntäen Valtiokonttoria, Kelaa tai Verohallintoa. Samalla kannattaisi luoda esimerkiksi lohkoketjuteknologiaan pohjautuva järjestelmä, jolla voidaan netottaa saadut etuisuudet ja tulot automaattisesti.

Omistajaohjausyksikön osakehankintojen määrärahojen lisäys on sinällään perusteltua yleistä varautumista, mutta myös pääasiallisesti Finnairin pääomittamista. Myönnettäessä suuria määrärahoja pitää mandaatin olla selkeä ja eduskunnan tiedonsaanti on turvattava. Omistajaohjausyksiköstä ei saa tulla "mustaa laatikkoa", jonka tila ja toiminnot ovat eduskunnalle tuntemattomia.

Kuntien taloustilanne on vaikea, ja on todennäköistä, että tähän asti tehdyillä toimilla ei ole riittävää vaikutusta tilanteen oikaisemiseksi. Hallituksen tulisikin priorisoida ja karsia kunnille määrättyjä velvoitteita sekä pidättäytyä uusien, ei-välttämättömien velvoitteiden luomisesta.

Perussuomalaiset tukevat hallituksen epidemian vastaista taistelua ja pyrkimyksiä talouden toimintaedellytysten säilyttämiseksi. Ymmärrämme, että yksikään hallitus ei mielellään hylkää ohjelmaansa sekä poliittisia tavoitteitaan. Se on nyt kuitenkin tehtävä pakon edessä.

Edellä olevan perusteella ehdotamme hyväksyttäväksi seuraavat lausumat:

Valiokunnan mietintö VaVM 6/2020 vp
Vastalause 1 ps

Vastalauseen lausumaehdotus 1

Eduskunta edellyttää, että hallitus kunnioittaa perustuslakivaliokunnan kannanottoja ja huolehtii, että Suomen vastuut ja riskisaatavat eivät kasva kohtuuttomiksi ja hallitsemattomiksi, edes askel askeleelta useilla pienillä yksittäisillä päätöksillä. Suomen vastuiden kokonaisuutena ja niiden vastuiden toteutumisen todennäköisyyttä on seurattava tarkkaan.

Vastalauseen lausumaehdotus 2

Eduskunta edellyttää, että hallitus viipymättä tarkastaa varamaksujärjestelmähankkeen nykytilan ja kiirehtii toimivan varajärjestelmän valmistumista.

Vastalauseen lausumaehdotus 3

Eduskunta edellyttää, että hallitus huolehtii siitä, että kotimaan maakuntien elinvoimaa vahvistetaan mm. palauttamalla matkustajaliikenne Helsinki-Vantaan lentoasemalta kaikille niille lentoasemille, joilla lentoja oli ennen koronakriisin alkamista.

Vastalauseen lausumaehdotus 4

Eduskunta edellyttää, että hallitus tunnustaa hallitusohjelmansa vanhentuneen ja laatii uuden, vain terveyden ja talouden kaksoiskriisin hoitoon keskittyvän hallitusohjelman.

Yksityiskohtaiset perustelut

MÄÄRÄRAHAT

Pääluokka 23

VALTIONEUVOSTON KANSLIA

10. Omistajaohjaus

88. Osakehankinnat

Eduskunta myöntää momentille 700 miljoonan euron määrärahan. Tarkoituksena on osallistua Finnairin uusantiin, jossa valtion osuus annista on vähintään 280 miljoonaa euroa. Epäselväksi jää loppumäärärahan käyttö. Menettelytapa tuntuu oudolta ja harvinaiselta, koska eduskunnalle ei suoraan ole kerrottu, mihin loppumäärärahaa aiotaan käyttää. Kysymys on kuitenkin 420 miljoonan euron summasta, ja se on noin puolet koko lisätalousarvion lisävelanotosta.

Vastalauseen lausumaehdotus 5

Valiokunnan mietintö VaVM 6/2020 vp
Vastalause 1 ps

Eduskunta edellyttää, että hallitus antaa eduskunnalle selonteon Finnair Oyj:n valtion tuen toteutumisesta ja vaikutuksista yhtiön toimintaan. Samalla annetaan selonteko ylimääräisen määrärahan käytöstä.

Pääluokka 28

VALTIOVARAINMINISTERIÖN HALLINNONALA

Perussuomalaisten mielestä hallituksen tulisi tarkkaan pohtia, mitkä ovat Suomen strategiset tavoitteet euroalueen suhteen: minkälainen valuuttaliitosta halutaan, millaisiin muutoksiin Suomi on valmis suostumaan ja mikä ei missään nimessä käy. Tämä pohdinta voidaan tiivistää kysymykseen: Mikä on Suomen visio?

Perussuomalaiset vastustavat johdonmukaisesti EU:n ja euroalueen sisäisiä tulonsiirtoja ja yhteisvastuiden kasvattamista.

Vastalauseen lausumaehdotus 6

Eduskunta edellyttää, että hallitus antaa eduskunnalle kesäkuun 2020 loppuun mennessä tiedonannon Suomen valtion kotimaisista, EU- ja euroalueen sekä muista takaus- ja lainavastuista ja arvion niistä johtuvista riskeistä. Tiedonantoon on sisällytettävä vastuiden ohella myös saatavat ja perusteltu arvio näiden saatavien riskisyydestä.

Vastalauseen lausumaehdotus 7

Eduskunta edellyttää, että hallitus ilmoittaa, että Suomi ei osallistu Eurooppalaisen hätätilasta aiheutuvien työttömyysriskien lieventämisen tilapäisen tukivälineen (SURE) toimintaan tai sen lainoituksen takaamiseen ja että Suomi ei osallistu EU Covid-19 -takuurahaston toimintaan tai sen lainoituksen takaamiseen. Tällöin näihin tukivälineisiin liittyvien valtiontakausten antamiseen ei ole tarvetta.

Pääluokka 32

TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖN HALLINNONALA

30. Työllisyys ja yrittäjyys

31. Ravitsemisyrittäjien tukeminen

Ravitsemisyrittäjät ovat hankalassa tilanteessa erityisesti yöravintoloiden osalta. Aukioloaikojen rajoitukset estävät yökerhojen ja myöhään auki olevien baarien toiminnan, eikä tiloille ole helppo keksiä vaihtoehtoisia käyttötapoja. Myös siinäkin vaiheessa, kun aukioloaikojen rajoitukset poistetaan, on todennäköistä, että kuluttajat välttelevät oma-aloitteisesti korkeamman terveysrisikin omaaviksi miellettyjä yöravintoloita. Lisäksi kuluttajien heikompi taloudellinen tilanne heikentää kysyntää aiemmasta. Viihde- ja yöelämän merkitys taloudelle on kokoaan suurempi esi-

Valiokunnan mietintö VaVM 6/2020 vp
Vastalause 1 ps

merkiksi turismin kautta, ja alan toimintaedellytykset onkin syytä turvata myös maan palatessa kohti normaalia järjestystä.

Edellä olevan perusteella ehdotamme, että hyväksytään seuraava lausuma:

Vastalauseen lausumaehdotus 8

Eduskunta edellyttää, että hallitus käynnistää viipymättä selvityksen siitä, voisiko hotelli- ja ravintola-alan sekä niistä myytävien tuotteiden arvonlisäveron laskea väliaikaisesti 10 %:iin ajalle 1.7.2020—30.6.2021. Tämä alempi arvonlisäverokanta auttaisi alkuvaiheessa siten, että myytävien tuotteiden kate olisi suurempi, loppuvaiheessa alempi alv-kanta menisi hintoihin ja lisäisi näin ollen kysyntää. Kustannusvaikutus voisi olla jopa positiivinen valtion kannalta. Alennetun alv-kannan tulisi kuitenkin kohdentua vain kärsineelle alalle, eikä sinänsä yleisesti ruokakaupan tuotteisiin.

Pääluokka 33

SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Hallinto

25. Sosiaali- ja terveydenhuollon kansalliset sähköiset asiakastietojärjestelmät

Hallituksen hankintatoimet epidemian mobiilisovellusta koskien jättävät avoimeksi kysymyksiä kilpailutuksen ja hankesuunnittelun asianmukaisuudesta. Luottamuksen vahvistamiseksi ja epäluulojen hälventämiseksi on suurtenkin muutosten keskellä kiinnitettävä huomiota myös pienemmän kokoluokan hankkeisiin.

Vastalauseen lausumaehdotus 9

Eduskunta edellyttää, että hallitus pitää eduskunnan ajan tasalla siitä, miten jäljityssovelluksen valmistelu, hankinta, käyttöönotto ja ylläpito etenevät. Kriisinkin keskellä on tärkeää huolehtia hankintojen kilpailutuksen ja läpinäkyvyyden moitteettomuudesta.

**Valiokunnan mietintö VaVM 6/2020 vp
Vastalause 1 ps**

Ehdotus

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että ehdotus vuoden 2020 kolmanneksi lisätalousarvioksi hyväksytään valiokunnan mietinnön mukaisena edellä todetuin muutoksin ja

että edellä ehdotetut 9 lausumaa hyväksytään.

Helsingissä 25.5.2020

Ville Vähämäki ps
Jari Koskela ps
Lulu Ranne ps
Jussi Wihonen ps

Valiokunnan mietintö VaVM 6/2020 vp
Vastalause 2 kok

VASTALAUSE 2 kok

Yleisperustelut

Hallituksen vuoden 2020 kolmas lisätalousarvio keskittyy koronaviruksen akuutin vaiheen taloudellisten ongelmien korjaamiseen ja on pääpiirteissään perusteltu. Hallituksen esitykseen jää kuitenkin merkittäviä puutteita, jotka on ehdottomasti korjattava. Kokoomus esittää kahta keskeistä muutosta lisätalousarvioon. Esitämme ravitsemisyrittäjien tuen jakoperusteiden muuttamista niin, että tuen määrä sekä jakoperiaate vastaa riittävällä tavalla perustuslakivaliokunnan ja eduskunnan vaatimukseen riittävästä kompensatiosta elinkeinon harjoittamisen rajoittamisesta.

Suomen koronatoimet ovat tähän mennessä pureet. Kontaktien vähentäminen on hillinnyt tartuntojen määrää. Kokoomus on tukenut keskeisiä hallituksen linjauksia, ja tuemme niitä jatkosakin, mikäli eduskunnalla on riittävät tiedot päätösten tekemiseksi ja toimet ovat perusteltuja sekä oikein mitoitettuja.

Rajoitusten seurauksena tähän saakka yli 200 000 ihmistä on joko lomautettuna tai työttömänä ja kymmenentuhannet yritykset ovat konkurssin partaalla. Hallituksen yritystukien valmistelu on ollut puutteellista, ja ne tulevat kohdentumaan epätarkoituksenmukaisesti. Hallitus on siten vaikeuttanut yritysten jo valmiiksi poikkeuksellisen haastavaa tilannetta. Kokoomus kantaa myös huolta hallituksen rajoitustoimenpiteiden aiheuttamista toimintaedellytysten sekä toimeentulon merkittävästä heikkenemisestä luovilla aloilla sekä liikunnan ja urheilun toimialalla. Järjestöjen merkitys monien sosiaali- ja terveyspalvelujen tuottajina on keskeinen. Koronakriisistä selviämissä ja kriisin jälkihoidossa matalan kynnyksen palvelut ovat keskeisessä asemassa ja järjestöjen osaamiselle ja niiden tarjoamille palveluille on tarvetta. Järjestöjen toimintaedellytykset ovat kuitenkin heikentyneet koronakriisin seurauksena. Järjestöjen tuottamien palveluiden jatkuvuus on turvattava huolehtimalla sosiaali- ja terveysalan järjestöjen toimintaedellytyksistä.

Yhteiskunnan sulkua maksaa Suomelle yli miljardin joka viikko. Koronakriisistä pitää päästä ulos niin nopeasti kuin mahdollista, mutta vaihteittain ja hallitusti. Odotamme edelleen hallitukselta tarkkaa suunnitelmaa siitä, miten testausta, jäljitystä, eristämistä ja suojavarusteita hyödyntämällä voidaan asteittain purkaa rajoitukset. Olemme valmiita tukemaan ulospääsyn edellyttämiä budjettilisäyksiä.

Hallituksen on syytä ottaa vakavasti Suomen huippuekonomistien laatima laaja ja perusteellinen "Talouspolitiikan strategia koronakriisissä" -raportti. Suomen kyky tarjota Pohjoismaisen hyvinvointiyhteiskunnan palveluita uhkaa heiketä pysyvästi. Kokoomus edellyttää, että Suomelle laaditaan uskottava polku kohti kestävä julkistaloutta. Osana Suomen uudelleenrakennusta tarvitaan uskottava suunnitelma siitä, miten Suomen tutkimus-, kehitys- ja innovaatio- ja tutkimusosuus nostetaan neljään prosenttiin BKT:sta. Julkistaloutta sopeuttavat ja aidosti työllisyyttä lisäävät reformit eivät voi enää odottaa. Sitä enemmän on varaa elvyttää, mitä lujempi on usko julkiseen talouteen pitkällä aikavälillä.

Ravintoloille perustuslakivaliokunnan edellyttämä riittävä korvaus

Valiokunnan mietintö VaVM 6/2020 vp Vastalause 2 kok

Kokoomus ei kannata Marinin hallituksen esittämää riittämätöntä ja sekavaa tukimallia ravintoloiden ja kahviloiden tukemiseksi. Se on syntyessään myöhässä ja lisäksi hidas, monimutkainen ja kilpailua vääristävä. Esitetty tuki ei vastaa perustuslakivaliokunnan edellyttämää riittävää korvausta elinkeinon harjoittamisen rajoittamisesta. Kokoomus esittää tukimallin muuttamista sekä kompensaaation nostamista tasolle, joka kohtuullisesti kattaa ravintoloiden kiinteät kustannukset. Kokonaistuen määräksi muodostuu 300 miljoonaa euroa.

Hallituksen esittämällä mallilla odotettavissa voi olla jopa tuhansia konkurssseja ja kymmeniätuhansia uusia työttömiä. Määrärahaa onkin lisättävä merkittävästi, jotta edes osa vahingoista voidaan välttää. Ravintolat ovat erottamaton osa suomalaista kulttuuria, merkittävä osa ruoan arvoketjussa sekä kasvava ja merkittävä työllistäjä. Perustuslakivaliokunta ja eduskunta ovat yksimielisesti edellyttäneet ravintola- ja kahvila-alalle riittävää erityistukea, ja kokoomus pitää tästä lupauksesta kiinni. Tuen tulee korvata kohtuullisesti alan menetykset ja turvata myös kahviloiden ja ravintoloiden selviäminen yli koronakriisin.

Marinin hallituksen tekemä tukimalli ei ole vastaus ongelmiin, joita alalle on aiheutunut hallituksen päätösten vuoksi. Ravitsemisliikkeiden myynti oli edellisvuonna vastaavaan aikaan noin miljardi euroa. Hallituksen esittämä tuki on tästä vain noin 12 %. Arvonlisä-, alkoholijuoma- ja palkkaveroina ravintolat maksavat tavanomaisesti noin 1,5 miljardia euroa vuodessa. Elinkeinojen harjoittaminen on erikseen kielletty. Tätä perusoikeuksien merkittävää rajoittamista on edellytetty korvattavaksi niin talousvaliokunnan, perustuslakivaliokunnan kuin eduskunnan vaatimuksesta. Marinin hallituksen esittämää tukea ei voi pitää kohtuullisena.

Lentoyhteydet koko maahan turvattava

Lentoasemat ja lentoyhteydet ovat välttämättömiä kansainväliselle liiketoiminnalle, tutkimukselle ja korkeakoulutukselle eri puolilla Suomea. Kokoomus edellyttää, että hallitus turvaa lentoreittien säilymistä, tarvittaessa väliaikaisella ostopalvelusopimuksella. Mahdollisuus toimia globaaleissa verkostoissa täytyy olla kaikkialla Suomessa. Hyvät lentoyhteydet vahvistavat alueensa ja koko Suomen kilpailukykyä. Hallituksen on turvattava yhteydet Joensuuhun, Jyväskylään, Kajaaniin, Kemi-Tornioon ja Kokkola-Pietarsaareen.

Hyvät lentoyhteydet ovat avaintekijä globaalin liiketoiminnan mahdollistajana ja siihen tarvitaan alueelliset lentoasemat. Hyvä saavutettavuus on tärkeää kansainvälisille asiakkaille sekä yritysten myynti-, hankinta- ja huoltotoiminnoille. Esimerkiksi Kokkola-Pietarsaaren lentoaseman vaikutusalueella useiden yritysten viennin osuus on yli 90 % ja vientitulot ovat 3–4 miljardia euroa. Kemi-Tornion alueella teollisuuden viennin arvo on suuruusluokkaa 4–5 miljardia euroa vuodessa. Samoin kansainvälisistä yhteyksistä riippuvaisia vientiyrityksiä on Joensuussa, Jyväskylässä ja Kajaanissa. Mikäli teollisuuden elintila kapenee, riskinä Suomelle on, että tuotanto siirtyy johonkin muuhun maahan. Teollisuusyritysten omistus on yhä enemmän ulkomailla.

Tutkimus ja kehitys on Suomen kansainvälinen menestystekijä. Yliopistot, korkeakoulut ja tutkimuslaitokset sekä yritysten tutkimus-, kehitys- ja innovaatio toiminta sijaitsevat eri puolilla maata. Esimerkiksi Itä-Suomen ja Jyväskylän yliopistoille lentoyhteydet ovat erittäin merkittäviä. Ne tarvitsevat kansainvälisiä yhteyksiä, ja sen takia alueelliset lentoyhteydet tarvitaan riippumatta siitä, missä päin Suomea toiminta sijaitsee.

Valiokunnan mietintö VaVM 6/2020 vp
Vastalause 2 kok

Matkailu on vientiteollisuuteen verrattava toimiala. Suomeen kansainvälisten matkailijoiden jättämät tulot olivat noin 4,9 miljardia euroa vuonna 2018. Tarvitsemme hyvät lentoyhteydet matkailukohteisiin eri puolille maata. Matkailijoiden Suomessa viettämä aika on lyhyt, joten lähelle kohdetta on päästävä nopeasti. Muutoin valitaan jokin muu kohde, joka ei välttämättä ole Suomessa.

Rokotteen kehittämisen voimavaroja lisättävä rohkeasti ja etupainoisesti

COVID-19-viruksen aiheuttama pandemiatilanne haastaa koko yhteiskuntaa. Rajoitustoimilla viruksen leviämistä väestössä voidaan estää. Hallitus on ilmoittanut, että tautitilanteen ollessa vakaa rajoitustoimia voidaan hallitusti purkaa. Yhteiskuntaa voitaneen kuitenkin täysimääräisesti avata vasta, kun virukseen on löydetty toimiva ja turvallinen rokote. Tällä hetkellä koronaan ei ole saatavilla rokotetta tai tehokasta lääkehoitoa ja rajoitusten avaaminen johtaa väijäämättä tautitapausten lisääntymiseen väestössä, jos riittäviä muita infektion hallinnan työkaluja ei ole käytössä. Rokotteen kehittämisessä tarvitaan sekä kansallista että kansainvälistä tutkimusta, kehittämistä ja yhteistyötä.

Suomen Akatemian määrärahat kohdistuvat kilpailluimpaan huippututkimukseen, jonka tukeminen vallitsevissa olosuhteissa on ensiarvoisen tärkeää. Koska pandemiatilanteen kesto on hankalaa arvioida, on rokotekehitys myös kansallisesti tärkeä panostettava kohde. Suomen Akatemian kautta rahoituksen kanavoimista rokote- ja lääkekehitystutkimukseen voidaan pitää kannatettavana, koska arviointikriteereissä korostuvat laajat vertaisarvioinnit ja tutkimustyön laatu.

Hallitus on korottanut Suomen Akatemian valtuutta 10 miljoonalla eurolla, mistä aiheutuu 3 miljoonan euron määrärahatason nosto tälle vuodelle. Rahoitustasoa voidaan kuitenkin edelleen pitää verrattain pienenä huomioiden tutkimuksen tarpeet toimivien ja turvallisten rokotteiden sekä lääkkeiden löytämiseksi.

Määrärahan lisäyksellä pyritään vahvistamaan niitä voimavaroja, joilla kansallista rokotetutkimusta COVID-19-rokote- ja lääkekehitystutkimukseen varataan. Määrärahan lisäyksesitys mahdollistaa Suomen Akatemian valtuuden kaksinkertaistamisen 10 miljoonasta 20 miljoonaan euroon. On lisäksi huomioitava, että tulevissa lisätalousarvioesityksissä tutkimusrahoitusta voitaisiin kohdistaa suoraan yliopistojen määrärahoihin, jolloin varmistetaan tutkimushankkeiden jatkuvuus ja vähennettäisiin ylimääräistä kuluja aiheuttavaa byrokratiaa.

Korkeakoulujen aloituspaikat

Hallituksen on varattava riittävät määrärahat sille, että korkeakoulut voivat nostaa sisäänotto- paikkamääriä jo tämän vuoden aikana. Tällä hetkellä näin ei ole. Asiaan ovat kiinnittäneet huomiota myös opetus- ja kulttuuriministeriön sekä työ- ja elinkeinoministeriön kansliapäälliköt.

Viime vaalikaudella yhteistyössä korkeakoulukentän kanssa laadittu Korkeakoulutuksen ja tutkimuksen visio 2030 edellyttää, että vuoteen 2030 mennessä vähintään puolet ikäluokasta saisi korkeakoulututkinnon. Lisäksi opetus- ja kulttuuriministeriö sopi yliopistojen kanssa merkittävästä varhaiskasvatuksen opettajien koulutusmäärien lisäämisestä. Useilla alueilla on huutava pula

Valiokunnan mietintö VaVM 6/2020 vp
Vastalause 2 kok

kasvatuksen ammattilaisista, ja heidän koulutusmääriään on nostettava määrätietoisesti myös korkeakoulujen seuraavalla tulossopimuskaudella.

Mikäli hallitus aikoo toteuttaa suunnittelemansa aloituspaikkojen merkittävän kasvattamisen ilman lisärahoitusta, on kyse leikkauksesta. Tosiasiallisesti aloituspaikkoihin ei ole tulossa erillistä lisärahoitusta, mikä johtaa rahoituksen laskuun tutkintoa kohden. Tämä heikentää niin koulutuksen kuin tutkimuksen laatua, mitä ei voida pitää hyväksyttävänä.

Opiskelijat ovat olleet tänä keväänä kovien paineiden alla. Kaikilla koulutusasteilla siirryttiin etäopetukseen, ylioppilaskirjoituksia aikaistettiin, epävarmuus valmistumisesta kasvoi. Tämän lisäksi korkeakoulut päättivät kesken kevään opiskelijavalintaprosessin muuttaa valintakriteereitä, vaikka yhteishaku koulutuksiin oli jo ehtinyt päättyä. Tämä uhkaa opiskelijoiden oikeusturvan toteutumista. Aloituspaikkamääriä lisäämällä voidaan myös vähentää kevään opiskelijavalinnoista aiheutuvia ongelmia hakijoille.

Maatilojen toiminta ja kannattavuus on turvattava kriisissä

Maatilojen osalta on varauduttava taloustilanteen heikkenemiseen, koska kriisi ajaa maataloustuotteiden maailmanmarkkinahintoja alas ja maataloilta on tullut uusia kustannustekijöitä. Tämän takia hallituksen on valmisteltava seuraavaan lisätalousarvioon esitys viljelijöille maksettavasta kertaluontoisesta kasvukausituesta sellaisille tiloille, joilla on ollut myyntituloja vuonna 2019.

Lähes kaikki päätoimiset Suomen maa- ja puutarhatalouden yrittäjät ovat turvautuneet pitkään ulkomailta saapuvaan kausityövoimaan. Meneillään oleva pandemia on asettanut haasteita kausityövoiman saatavuudelle. Toisaalta tilannetta on vaikeuttanut myös hallituksen hitaus tuoda tarvittavia esityksiä ongelman ratkaisemiseksi. Tilanne olisi voitua hoitaa onnistuneesti, jos eduskunnalle olisi tehty tarvittavat lakimuutokset viimeistään huhtikuun alussa.

Euroopan komissio kehotti maaliskuussa EU-maita sallimaan maataloustyöntekijöiden maahantulo pandemian aiheuttamista rajoituksista huolimatta. Norja ottikin käyttöön tehostetun menetelyn ulkomaisen sesonkityöntekijöiden saatavuuden turvaamiseksi. Suomi sen sijaan asetti alimitoitettun 1 500 kausityöntekijän kiintiön, vaikka tiedossa oli hyvin, että Suomeen on saapunut vuosittain jopa 16 000 ulkomaista kausityöntekijää. Tuosta kiintiöstä on tähän mennessä saapunut vajaat 900 henkilöä.

Eduskunta hyväksyi 9.4. lakimuutoksen, jolla joustavoitettiin ulkomaisen kausityövoiman maahantulon ja oleskelun edellytyksiä. Tuolloin hallitus ja perussuomalaiset äänestivät yhdessä kokoomuksen lausumaehdotusta vastaan, jossa vaadittiin, että hallitus ryhtyisi viipymättä toimenpiteisiin, joilla ulkomaisen työvoiman saatavuus turvattaisiin työvoimapula-aloilla koronakriisin aikana.

Kokoomus esitti myös, että lomautetun henkilön on voitava työskennellä ainakin kuukauden maatiloilla siten, että hän ei menettäisi lomautuskorvausta kokonaan. Lisäksi työttömän on saatava tehdä alasta riippumatta töitä kokopäiväisesti niin, että tienatun palkan ansiosidonnaista pienentävä vaikutus puolitettaisiin. Ulkomailta tulevan henkilöstön osalta tilojen pitää sitoutua jär-

Valiokunnan mietintö VaVM 6/2020 vp
Vastalause 2 kok

jestämään työntekijöiden karanteeni. Sen aikana työntekijät voisivat tehdä valmistavia töitä, mutta eivät saisi liikkua tilan ulkopuolella. Tuomme samat ratkaisuehdotukset jälleen hallituksen puntaroitavaksi. Meillä ei ole enää hetkeäkään hukattavissa.

Edellä olevan perusteella ehdotamme hyväksyttäväksi seuraavat lausumat:

Vastalauseen lausumaehdotus 1

Eduskunta edellyttää, että hallitus tuo alkoholilain uudistamisen yhteydessä esityksen alkoholin ulosmyynnin sallimisesta ravintoloille.

Vastalauseen lausumaehdotus 2

Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy välittömiin toimenpiteisiin, joilla ravintolat voidaan alueellisesti eriaikaisesti avata epidemiatilanteen niin salliessa.

Vastalauseen lausumaehdotus 3

Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy välittömästi valmistelemaan ravintoloiden ja aniskelun arvonlisäveron laskemista väliaikaisesti.

Vastalauseen lausumaehdotus 4

Eduskunta edellyttää, että hallitus tuo eduskunnalle viipymättä esityksen pienpanimoiden etämyynnin sallimiseksi.

Vastalauseen lausumaehdotus 5

Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy välittömästi toimenpiteisiin, joilla turvataan maatalouden kausityövoiman saatavuus.

Vastalauseen lausumaehdotus 6

Eduskunta edellyttää, että hallitus valmistelee seuraavaan lisätalousarvioon esityksen viljelijöille maksettavasta kertaluonteisesta kasvukausituesta sellaisille maataloille, joilla on ollut myyntituloja vuonna 2019.

Vastalauseen lausumaehdotus 7

Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin, jotta lomautettu henkilö voi työkennellä maatalouden alkutuotannossa siten, että hän ei menetä lomautuskorvausta kokonaan.

Vastalauseen lausumaehdotus 8

Valiokunnan mietintö VaVM 6/2020 vp
Vastalause 2 kok

Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin, jotta työtön voisi työskennellä alasta riippumatta kokoaikaisesti niin, että työttömyyskorvausta pienentävä vaikutus puolitettaisiin.

Vastalauseen lausumaehdotus 9

Eduskunta edellyttää, että hallitus esittää eduskunnalle suunnitelman rajoitteiden purkamisesta ja koronakriisistä ulos pääsemisestä.

Vastalauseen lausumaehdotus 10

Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin, joilla lisätään koronatestien määrää ja tautiketjujen jäljittämistä merkittävästi.

Vastalauseen lausumaehdotus 11

Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin siten, että sairausvakuutuksesta voidaan korvata turvalliset kuljetukset erikoisvarustetuilla takseilla koronaviruspotilaille ja koronavirukselle altistuneille henkilöille.

Vastalauseen lausumaehdotus 12

Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin, joilla turvataan asianmukaisten suojarusteiden saatavuus.

Vastalauseen lausumaehdotus 13

Eduskunta edellyttää, että hallitus tuo kiireellisellä aikataululla eduskunnan päätettäväksi oppimisen tuen vahvistamista koskevan esityksen.

Vastalauseen lausumaehdotus 14

Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy välittömästi toimenpiteisiin uskottavan pelastuspaketin luomiseksi kunnille suomalaisten peruspalvelujen turvaamiseksi. Tuki on ohjattava kunnille koronan aiheuttamien kustannusten sekä verotulomenetysten suhteessa.

Vastalauseen lausumaehdotus 15

Eduskunta edellyttää, että hallitus varaa yliopistoille ja ammattikorkeakouluille erillisen määrärahan ja tuo eduskunnan käsiteltäväksi viipymättä esityksen, jolla korkeakoulujen sisäänottomääriä voidaan kasvattaa jo vuoden 2020 aikana.

Vastalauseen lausumaehdotus 16

Valiokunnan mietintö VaVM 6/2020 vp
Vastalause 2 kok

Eduskunta edellyttää, että hallitus vahvistaa kulttuuri- ja liikunta-alalla toimivien henkilöiden toimeentuloturvaa huomioiden rajoitustoimenpiteistä aiheutuneet tulojen tosiasialliset menetykset.

Vastalauseen lausumaehdotus 17

Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy välittömästi toimenpiteisiin, joilla turvataan myös poikkeusaikana riittävät, asukkaita kuin myös yrityselämää palvelevat lentovuorot Joensuuhun, Jyväskylään, Kajaaniin, Kemi-Tornioon ja Kokkola-Pietarsaareen tarvittaessa ostopalvelusopimuksella. Finnair on asettanut erityisesti kyseisten lentokenttien lentovuorojen jatkon kyseenalaiseksi.

Yksityiskohtaiset perustelut

MÄÄRÄRAHAT

Pääluokka 29

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖN HALLINNONALA

40. Korkeakouluopetus ja tutkimus

51. Suomen Akatemian tutkimusmäärärahat (arviomääräraha)

COVID-19-viruksen aiheuttama pandemiatilanne haastaa koko yhteiskuntaa. Rajoitustoimilla viruksen leviämistä väestössä voidaan estää. Hallitus on ilmoittanut, että tautitilanteen ollessa vakaa rajoitustoimia voidaan hallitusti purkaa. Yhteiskuntaa voitaneen kuitenkin täysimääräisesti avata vasta, kun virukseen on löydetty toimiva ja turvallinen rokote. Tällä hetkellä koronaan ei ole saatavilla rokotetta tai tehokasta lääkehoitoa ja rajoitusten avaaminen johtaa väijäämättä tautitapausten lisääntymiseen väestössä, jos riittäviä muita infektion hallinnan työkaluja ei ole käytössä. Rokotteen kehittämisessä tarvitaan sekä kansallista että kansainvälistä tutkimusta, kehittämistä ja yhteistyötä.

Suomen Akatemian määrärahat kohdistuvat kilpailluimpaan huippututkimukseen, jonka tukeminen vallitsevissa olosuhteissa on ensiarvoisen tärkeää. Koska pandemiatilanteen kesto on hankalaa arvioida, on rokotekehitys myös kansallisesti tärkeä panostettava kohde. Suomen Akatemian kautta rahoituksen kanavoimista rokote- ja lääkekehitystutkimukseen voidaan pitää kannatettavana, koska arviointikriteereissä korostuvat laajat vertaisarvioinnit ja tutkimustyön laatu.

Hallitus on korottanut Suomen Akatemian valtuutta 10 miljoonalla eurolla, mistä aiheutuu 3 miljoonan euron määrärahatason nosto tälle vuodelle. Rahoitustasoa voidaan kuitenkin edelleen pitää verrattain pienenä huomioiden tutkimuksen tarpeet toimivien ja turvallisten rokotteiden sekä lääkkeiden löytämiseksi.

Valiokunnan mietintö VaVM 6/2020 vp
Vastalause 2 kok

Määrärahan lisäyksellä pyritään vahvistamaan niitä voimavaroja, joilla kansallista rokotetutkimusta COVID-19-rokote- ja lääkekehitystutkimukseen varataan. Määrärahan lisäyksesitys mahdollistaa Suomen Akatemian valtuuden kaksinkertaistamisen 10 miljoonasta 20 miljoonaan euroon. On lisäksi huomioitava, että tulevissa lisätalousarvioesityksissä tutkimusrahoitusta voitaisiin kohdistaa suoraan yliopistojen määrärahoihin, jolloin varmistetaan tutkimushankkeiden jatkuvuus ja vähennettäisiin ylimääräistä kuluja aiheuttavaa byrokratiaa.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että momentille 29.40.51 lisätään 3 000 000 euroa Suomen Akatemian tutkimusmäärärahoihin.

Pääluokka 32

TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖN HALLINNONALA

30. Työllisyys ja yrittäjyys

31. Ravitsemisyrittäjien tukeminen (arviomääräraha)

Kokoomus ei kannata Marinin hallituksen esittämää riittämätöntä ja sekavaa tukimallia ravintoloiden ja kahviloiden tukemiseksi. Se on syntyessään myöhässä ja lisäksi hidas, monimutkainen ja kilpailua vääristävä. Esitetty tuki ei vastaa perustuslakivaliokunnan edellyttämää riittävää korvausta elinkeinon harjoittamisen rajoittamisesta. Kokoomus esittää tukimallin muuttamista sekä kokonaistuen korottamista 300 miljoonaan euroon.

Hallituksen esittämällä mallilla odotettavissa voi olla jopa tuhansia konkurseja ja kymmeniätuhansia uusia työttömiä. Määrärahaa onkin lisättävä merkittävästi, jotta edes osa vahingoista voidaan välttää. Ravintolat ovat erottamaton osa suomalaista kulttuuria, merkittävä osa ruoan arvoketjussa sekä kasvava ja merkittävä työllistäjä. Perustuslakivaliokunta ja eduskunta ovat yksimielisesti edellyttäneet ravintola- ja kahvila-alalle riittävää erityistukea, ja kokoomus pitää tästä lupauksesta kiinni. Tuen tulee korvata kohtuullisesti alan menetykset ja turvata myös kahviloiden ja ravintoloiden selviäminen yli koronakriisin.

Marinin hallituksen tekemä tukimalli ei ole vastaus ongelmiin, joita alalle on aiheutunut hallituksen päätösten vuoksi. Ravitsemisliikkeiden myynti oli edellisvuonna vastaavaan aikaan noin miljardi euroa. Hallituksen esittämä tuki on tästä vain noin 12 %. Arvonlisä-, alkoholijuoma- ja palkkaveroina ravintolat maksavat tavanomaisesti noin 1,5 miljardia euroa vuodessa. Elinkeinoon harjoittaminen on erikseen kielletty. Tätä perusoikeuksien merkittävää rajoittamista on edellytetty korvattavaksi niin talousvaliokunnan, perustuslakivaliokunnan kuin eduskunnan vaatimuksesta. Marinin hallituksen esittämää tukea ei voi pitää kohtuullisena.

Tuki kattaisi vain murto-osan hallituksen aiheuttamista vahingoista. Työvoimavaltaisella alalla voitto on keskimäärin vain prosentteja. On odotettavissa, että ihmisten luottamus ja kuluttaminen palaa kriisiä edeltävälle tasolle hitaasti. Yritykset eivät halua hyödyntää lainaa kriisin hoitoon epävarmassa tilanteessa. Alan omien arvioiden mukaan riittävä tuen tarve on vähintään 150—200

Valiokunnan mietintö VaVM 6/2020 vp
Vastalause 2 kok

miljoonaa euroa jokaista elinkeinon harjoittamista rajoittavaa kuukautta kohden. On täysin selvää, että Marinin hallituksen esittämä tuki on riittämätön. Lisäksi tuen valmistelun myöhästymisen ja valmistelun hidastelu pahentavat ongelmia. Hallitus on sysännyt sisäiset erimielisyydet ja ongelmat eduskunnan ratkaistavaksi. Yrittäjät ovat joutuneet käyttämään akuuttiin kassakriisiin saatavilla olevia keinoja. Jos tuen valmistelu olisi aloitettu samaan aikaan rajoitusten valmistelun kanssa, olisi alan tilanne merkittävästi parempi. Samanaikaisesti valmistelussa olevasta yleistuesta ei ole vielä tietoa, eikä nyt päätettävää ravintoloille kohdennettua tukimallia voida vertailla sen kanssa. Kohtuullisuuden arviointi jää tältä osin vajaaksi. Marinin hallituksen sekava ja hidas tukipolitiikka pahentaa alan jo valmiiksi katastrofaalista tilannetta.

Liikevaihto sen sijaan laskentaperusteena huomioi jo aiheutuneen vahingon kullekin ravintolalle oikeudenmukaisesti. Kun perustuslaillista oikeutta elinkeinon harjoittamiseen on rajoitettu, ei yrityksen koko voi olla peruste hyvityksen pienentämiselle. Ravintolaliiketoiminnassa kustannukset kasvavat ravintolan koon kanssa lähes samassa suhteessa. Rajoitusten vaikutukset ovat samat riippumatta yrityksen koosta. Marinin hallitus osoittaa huonoa lainvalmistelutyötä ja heikkoa ymmärrystä toimialasta sekä yritystoiminnasta.

Kokoomuksen mielestä tuen on oltava yksinkertainen yleistuki ja sen on kohdeltava yrityksiä yhdenvertaisesti. Elinkeinoon harjoittamisen kieltämisestä korvauksena maksettavaa tukea ei tule keinotekoisesti liittää yrityksen henkilöstön lukumäärään. Työvoimavaltaisena alana ravintolat työllistävät, jos vain yritykset selviävät kriisistä. Henkilöstömäärän sijaan tuki perustuisi kunkin ravintolan myynnin vähenemiseen ja koko toimialan myynnin vähenemiseen. Näin ravintoloilla säilyisi kannustin ponnistella myynnin lisäämiseksi, mutta pahiten kärsineet ravintolat saavat silti enemmän korvausta.

Kokoomus esittää, että hyvitetävää osuutta menetetyistä liikevaihdosta suurennetaan. Tuki on laskettava yrityksen valinnan mukaan joko edellisen tilikauden, kriisiä edeltäneen kuuden kuukauden tai vuoden 2019 vastaavan ajanjakson myynnin mukaan. Mikäli ravintola on perustettu laskentajakson aikana tai sen jälkeen, otetaan laskentaperusteeksi kriisiä edeltävien kuukausien keskimyynti. Hyvityksen osuus menetetyistä liikevaihdosta on oltava saman suuruinen kaikille yrityksille liikevaihtoon katsomatta ja hyvityksen enimmäismäärästä on luovuttava.

Yrityksen jo saamat esiselvitys- ja kehittämistuet (Business Finlandin ja ELY-keskusten jakamat tuet) eivät voi vähentää elinkeinotoiminnan rajoittamisesta myönnettyä hyvitystä. Esiselvitysrahoitus on tarkoitettu uusien liiketoimintojen, korvaavien alihankintaketjujen ja tuotannon organisoimisen selvittämiseen ja suunnitteluun. KehittämISRahoitus puolestaan on tarkoitettu kehittämistoimenpiteiden toteuttamiseen. Molemmat tuet on tarkoitettu aivan muuhun kuin mihin eduskunnan ja perustuslakivaliokunnan edellytys kohtuullisesta korvauksesta on tarkoitettu. Tämän takia muiden tukien vaikutuksesta uuteen ravintola- ja kahvilatuen määrään tulee luopua.

Kokoomuksen esittämällä tavalla tukimalli korjataan toimivaksi ja määräraha korotetaan kohtuulliselle tasolle. Tukimalli on korvauksena riittävä suhteessa Marinin hallituksen aiheuttamiin haittoihin ja kohtuullinen suhteessa ravintoloille kokonaisuutena ohjautuviin tukiin. Se on myös nopea, yksinkertainen ja kilpailuneutraali.

Valiokunnan mietintö VaVM 6/2020 vp
Vastalause 2 kok

Kokoomus on lisäksi esittänyt lukuisia muita keinoja toimialan tukemiseksi. Kokoomus katsoo, että rajoitteita voitaisiin purkaa alueellisesti eriaikaisesti epidemiatilanteen niin salliessa, asiantuntijoita kuunnellen. Rajoitusten jatkamiselle ei ole perusteita niissä osissa Suomea, joissa epidemiatilanne on jo helpottanut.

Kokoomus on antanut tuen myös esitykselle ravintola- ja matkailualan arvonlisäveron laskemiseksi väliaikaisesti 10 prosenttiin ja tehnyt aloitteen korkeamman alkoholilavuusprosentin alkoholituotteiden ulosmyynnin sallimiseksi ravintoloille, jotta erikoisoluiden ja viinien ulosmyynti olisi mahdollista.

Edellä olevan perusteella ehdotamme hyväksyttäväksi seuraavan lausuman:

Vastalauseen lausumaehdotus 18

Eduskunta edellyttää, että hallitus tuo eduskunnalle viipymättä lainmuutosesityksen ja lisämäärärahaesityksen niin, että ravintola- ja kahvilatuen kokonaismäärä nousee 300 000 000 euroon. Tuen korotustarve on tällä hetkellä noin 177 000 000 euroa. Tuen korotus eduskunnan ja perustuslakivaliokunnan edellyttämälle tasolle on välttämätöntä myös alan työpaikkojen pelastamiseksi.

Ehdotus

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että ehdotus vuoden 2020 kolmanneksi lisätalousarvioksi hyväksytään valiokunnan mietinnön mukaisena edellä todetuin muutoksin ja

että edellä ehdotetut 18 lausumaa hyväksytään.

Helsingissä 25.5.2020

Timo Heinonen kok
Sari Sarkomaa kok
Markku Eestilä kok

Valiokunnan mietintö VaVM 6/2020 vp
Vastalause 3 kd

VASTALAUSE 3 kd

Yleisperustelut

Hallituksen kolmannessa lisätalousarviossa vuodelle 2020 merkittävimmät esitykset liittyvät Finnairin pääomittamiseen, Suomen osallistumiseen EU:n tukivälineisiin sekä ravitsemisyrittäjien tukemiseen.

Kristillisdemokraattinen eduskuntaryhmä pitää Finnairin pääomittamista tärkeänä. Tarvitsemme elinvoimaista kansallista lentoyhtiötä tulevaisuudessa turvaamaan kotimainen lentoliikenne ja toimivat lentoyhteydet ulkomaailmaan. Finnairin pääomittamisen lisäksi valtion tulee omistajaohjauksessaan ottaa huomioon maakuntien elinvoimaisuuden ja elinkeinoelämän tarpeiden kanalta tärkeiden maakuntien lentoyhteyksien turvaaminen.

Toisin kuin hallitus on tuonut esille Suomen ei ole tarpeellista osallistua Euroopan investointipankin (EIP) yhteyteen perustettavaan EU Covid-19 -takuurahastoon eikä myöskään työttömyysriskien lieventämisen tilapäiseen tukivälineeseen (SURE). Kolmannessa lisätalousarviossa valtiovarainministeriön hallinnonalan pääluokan perusteluja täydennetään siten, että valtioneuvosto voi myöntää vastavakuutta vaatimatta valtioneuvoston tai sen määäämissä rajoissa valtiovarainministeriön muutoin päättämin ehdoin enintään 432 milj. euron suuruisen valtiontakauksen eurooppalaisen hätätilasta aiheutuvien työttömyysriskien lieventämisen tilapäisen tukivälineen (SURE) puitteissa myönnettävien lainojen vakuudeksi ja enintään 372 milj. euron suuruisen valtiontakauksen Euroopan investointipankille pankin yhteyteen perustettavasta yleiseurooppalaisesta EU Covid-19 -takuurahastosta mahdollisesti aiheutuvien tappioiden varalta.

Kaiken kaikkiaan on huomioitava, että koronakriisi lisää Suomen valtion luottovastuutahtumia voimakkaasti. Suomessa valtiontakausten kanta (vuoden 2019 lopussa 60,2 mrd.) on selvästi EU-maiden suurin suhteessa BKT:hen. Talouspolitiikan Arviointineuvosto on raportissaan nostanut esille suuressa takauksessa piilevän riskin valtiontaloudelle. Kokonaisarvion puuttuminen kasvavista taloudellisista vastuista — sekä kansallisista että EU-jäsenyyteen kytkeytyvistä — vaikuttaa siihen, voidaanko koronakriisiin liittyviä järjestelyitä edes pitää perustuslain mukaisina vaarantamatta valtion taloutta. Perustuslakivaliokunta on myös kiinnittänyt huomiota siihen, että valtiontakausten antaminen EU-asetuksen toteuttamiseen ei ole asia, josta voidaan oikeudellisesti sitovasti unionin oikeudessa määrätä.

Kristillisdemokraattinen eduskuntaryhmä pitää tärkeänä, että valtio tukee ravitsemisyrittäjiä koronakriisistä ja hallituksen rajoitustoimista johtuvien taloudellisten menetysten johdosta. Esitetty tukisumma on kuitenkin liian pieni tarpeeseen nähden. Eduskuntakäsittelyssä on ilmennyt, että ravitsemisyrittäjien tuen tasoa pitää nostaa yhteensä vähintään 300 milj. euroon ja myöntämisperusteita tulee laajentaa niin, että niissä huomioidaan paremmin erilaiset yritykset.

Hallituksen esityksessä ravitsemisyrittäjille maksetaan hyvitystä rajoitusten alaisilta kuukausilta myynnin muutoksiin perustuen ravitsemisalalan yrityksille, joiden huhtikuun 2020 myynti on ollut pienempi kuin tammi-helmikuun 2020 keskimyynti. Suomessa on lukuisia kausiravintoloita ja pitopalveluyrityksiä, joilla ei juurikaan ole myyntiä alkuvuodesta ja jotka ovat menettäneet ke-

Valiokunnan mietintö VaVM 6/2020 vp
Vastalause 3 kd

vään myynnin. Samalla näkymät kesän osalta ovat todella heikot. Eduskunta täydensi hallituksen esitystä siten, että tukea voidaan jakaa alkuvuoden keskimyynnin lisäksi viime vuoden vastaavan ajankohdan keskimyynnin perusteella. Kristillisdemokraattinen eduskuntaryhmä pitää tätä eduskunnan parannusta hallituksen esitykseen erittäin tärkeänä.

Koronavirus on epidemian aikana levinnyt hyvin epätasaisesti Suomen sisällä. Suurin osa todetuista tartuntatapauksista on Helsingissä ja muualla Uudellamaalla. Terveystieteiden tutkimusten mukaan terveydenhuollon tarve on samoin keskittynyt Uudellemaalle. Kun koronaviruksen leviämisen estämiseksi asetettuja rajoituksia ruvetaan purkamaan, tulee taudin leviäminen huomioida. Alueilla, joilla ei juurikaan ole ollut tartuntoja, voidaan rajoituksia harkita purettaviksi nopeammassa tahdissa.

Edellä olevan perusteella ehdotan hyväksyttäväksi seuraavat lausumat:

Vastalauseen lausumaehdotus 1

Eduskunta edellyttää, että hallitus varmistaa omistajaohjauksen keinoin kattavat lentoyhteydet koko maassa mukaan lukien koronaepidemian vuoksi väliaikaisesti lakkautetut yhteydet.

Vastalauseen lausumaehdotus 2

Eduskunta edellyttää, että Suomen ei tule osallistua Euroopan investointipankin (EIP) yhteyteen perustettavaan EU Covid-19 -takuurahastoon eikä myöskään työttömyysriskien lieventämisen tilapäiseen tukivälineeseen (SURE). Tällöin valtiontakausten antamiseen näihin kohteisiin ei ole tarvetta.

Vastalauseen lausumaehdotus 3

Eduskunta edellyttää, että ravitsemisyriyten tukea korotetaan ja ehtoja muutetaan niin, että tuen myöntämisessä huomioidaan kaikkien alan yritysten tilanne ja tuen tarpeet. Ravitsemisyriyten tuen tasoa tulee korottaa yhteensä vähintään 300 miljoonaan euroon.

Vastalauseen lausumaehdotus 4

Eduskunta edellyttää, että koronaviruksen leviämisen estämisen vastaisia rajoituksia puretaan tautitilanteen alueelliset eroavaisuudet huomioiden.

Vastalauseen lausumaehdotus 5

Eduskunta edellyttää, että hallitus myöntää riittävät määrärahat ja valtuudet koronaviruksen aiheuttaman taudin hoito- ja rokotetutkimukseen sekä taudin leviämisen estämiseksi tarvittavan seurantarjestelmän luomiseen ja ylläpitoon.

**Valiokunnan mietintö VaVM 6/2020 vp
Vastalause 3 kd**

Yksityiskohtaiset perustelut

MÄÄRÄRAHAT

Pääluokka 23

VALTIONEUVOSTON KANSLIA

10. Omistajaohjaus

88. Osakehankinnat

Kristillisdemokraattinen eduskuntaryhmä suhtautuu myönteisesti valtion osallistumiseen Finnairin osakeantiin. Suunniteltu osakeanti ja muut mahdolliset pääomitusratkaisut ovat tarpeellisia yhtiön oman pääoman ja rahoitusaseman vahvistamiseksi. Finnairin tukemisen yhteydessä on kuitenkin otettava huomioon myös maakuntien saavutettavuus tulevaisuudessa. Valtion tulee omistajan roolissa pitää huoli siitä, että Finnairin operatiivinen johto varmistaa riittävät lentoyhteydet koko maassa. On ehdottoman tärkeää, että tässä tilanteessa pidetään huolta maakuntien elinvoimasta. Se on samalla koko Suomen nousun edellytys.

Pääluokka 28

VALTIOVARAINMINISTERIÖN HALLINNONALA

Suomen ei ole tarpeellista osallistua Euroopan investointipankin (EIP) yhteyteen perustettavaan EU Covid-19 -takuurahastoon eikä myöskään työttömyysriskien lieventämisen tilapäiseen tukivälineeseen (SURE). EVM:n kapasiteettia ei tule myöskään avata ehdotetulla tavalla.

EU Covid-19 -takuurahaston myöntämiin takauksiin liittyy huomattavan korkea riski merkittävään määrään tappioita. On myös mahdollista, että uuteen rahastoon pyritään siirtämään kansallisesti kaikkein ongelmallisin lainakanta, jolloin myös EIP:n toimintaan muodostuu maineriski. Toimintatapa poikkeaa voimakkaasti EIP:n aiemmasta tavasta hoitaa rahoitusta ja takauksia. Rahaston hallintaan tarkoitettujen osallistujien komitean osaamiselle riskien hallinnassa on pantava erityistä painoarvoa.

Työttömyysriskin vähentämiseen liittyvä mekanismi (SURE) tulee hylätä lainan käyttötarkoitukseltaan kansalliseen kompetenssiin kuuluvana työllisyys- ja sosiaalipolitiikan keinona sekä perustuslakivaliokunnan lausunnossa ilmenevien valtiosääntöoikeudellisten haasteiden takia.

Kriisissä on ensisijaista tukea jäsenmaiden rahoituksen saatavuuden turvaamista, ja tällöin EKP:n toimet ovat ensisijaisia. Yhteisvastuun kasvattaminen merkitsee sitä, että paine tehdä tarvittavat uudistukset heikkenee merkittävästi ennen kriisiä, kriisin aikana ja kriisin jälkeen. Markkinaehtoisuudesta ei pidä siirtyä yhä kauemmaksi, vaan tämä linja on pidettävä johdonmukaisesti. Kristillisdemokraatit suhtautuvat siksi kielteisesti yhteisvastuun kasvattamiseen esillä olevilla elementeillä.

**Valiokunnan mietintö VaVM 6/2020 vp
Vastalause 3 kd**

Pääluokka 29

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖN HALLINNONALA

40. Korkeakouluopetus ja tutkimus

51. Suomen Akatemian tutkimusmäärärahat

Hallitus lisää kolmannessa lisätalousarviossaan kolme miljoonaa euroa ja 10 milj. euron myöntövaltuuden vuoden 2020 määräraha vaikutuksesta kohdennettavaksi kansallisen COVID-19-rokote- ja lääkekehitystutkimuksen tukemiseen ja uusien koronavirusrokotteiden ja -lääkkeiden tehon, turvallisuuden ja vaikuttavuuden tutkimiseen. Määrärahalisäys on tarpeellinen, mutta rokote- ja lääkekehitystutkimukseen tarvitaan lisää panostuksia nopeassa tahdissa.

Hallitukselta edellytetään rohkeita ja tärkeitä päätöksiä oman rokotetuotannon edistämiseksi. Kyse ei ole ainoastaan tämän hetkisen tilanteen korjaamisesta ja ihmisten terveyden turvaamisesta koronalta, vaan myös laajemman huoltovarmuuden edistamisestä. Hiljattain saatiin aloitettua, samoin aiemmin Suomessa lopetettu, suojavarusteiden uudelleentuotanto. Sama tilanne on nyt rokotetuotannon osalta. Rokote- ja lääkekehitystutkimukseen panostamisen lisäksi tarvitaan toimia kansallisen rokotetuotannon käynnistämiseksi ja kehittämiseksi.

Edellä olevan perusteella ehdotan,

että momentille 29.40.51 lisätään 5 000 000 euroa kansallisen COVID-19-rokote- ja lääkekehitystutkimuksen tukemiseen.

Pääluokka 32

TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖN HALLINNONALA

30. Työllisyys ja yrittäjyys

31. Ravitsemisyrittäjien tukeminen (arviomääräraha)

Hallituksen esittämä tuki ravitsemisyrittäjille on tarpeellinen, mutta tukeen varattu määräraha on liian alhainen tarpeeseen nähden. Tuen kohdentaminen on myös monella tapaa puutteellinen, eikä siinä huomioida erilaisten yritysten tarpeita. Ravintolat ja kahvilat suljettiin hallituksen päätöksellä, ja on tärkeää korvata tästä aiheutuvat menetykset ravitsemisyrittäjille. Ravitsemisyrietykset ovat myös merkittävä työllistäjä, ja valtiovallan tulee pyrkiä kaikin tavoin säilyttämään alan työpaikat ja auttamaan yrityksiä pahimman kriisin yli.

Ravitsemisyrittäjien tuen määräraha pitää nostaa vähintään 250 milj. euroon ja myöntämisperusteita tulee laajentaa niin, että niissä huomioidaan paremmin erilaiset yritykset. Monet ravitsemisalan yritykset ovat kyetneet kehittämään liiketoimintaansa tässä haastavassa tilanteessa ja säilyttämään osan myynnistään. Aktiivisuus pitäisi huomioida tukien myöntämisessä positiivisesti. Ravitsemisyrittäjien lisäksi tukea tarvitsevat myös matkailualan yritykset, joiden tulot ovat

Valiokunnan mietintö VaVM 6/2020 vp
Vastalause 3 kd

romahtaneet rajoitustoimien johdosta. Talousvaliokunta teki hallituksen esitykseen hyviä muutoksia, mitkä nostavat määrärahan tarvetta 48 miljoonalla eurolla yhteensä 171 miljoonaan euroon. Tämä lisäys ei kuitenkaan ole riittävä tarpeeseen nähden, ja tuen tasoa pitäisi nostaa yhteensä vähintään 300 miljoonaan euroon.

Pääluokka 33

SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Hallinto

25. Sosiaali- ja terveydenhuollon kansalliset sähköiset asiakastietojärjestelmät (siirtomääräraha 3 v)

Koronaepidemiaa pyritään hillitsemään testaa, jäljitä, eristä ja hoida -strategialla. Olennaisena osana tässä toiminnassa on jäljityssovelluksen käyttö tartuntaketjujen jäljittämiseen. Toimivia ratkaisuja jäljityssovellusten käytöstä on olemassa useassa eri maassa. Suomeen tarvitaan nopealla aikataululla toimiva järjestelmä, joka voidaan ottaa käyttöön, kun rajoitustoimia ryhdytään purkamaan.

Hallitus osoittaa kolmannessa lisätalousarviossaan määrärahoja sosiaali- ja terveydenhuollolle mobiiliteknologiaa hyödyntävän COVID-19-tartuntojen jäljityssovelluksen valmistelusta, hankinnasta, käyttöönotosta ja ylläpidosta aiheutuviin kustannuksiin. Kuuden miljoonan euron määräraha on riittämätön toimivan seurantajärjestelmän luomiseen ja ylläpitoon varsinkin, kun se pitää ottaa käyttöön nopealla aikataululla.

Edellä olevan perusteella ehdotan,

että momentille 33.01.25 lisätään 4 000 000 euroa sosiaali- ja terveydenhuollon kansallisten sähköisten asiakastietojärjestelmien käyttöönottamiseen.

Ehdotus

Edellä olevan perusteella ehdotan,

että ehdotus vuoden 2020 kolmanneksi lisätalousarvioksi hyväksytään valiokunnan mietinnön mukaisena edellä todetuin muutoksin ja

että edellä ehdotetut 5 lausumaa hyväksytään.

Helsingissä 25.5.2020

Sari Essayah kd

Valiokunnan mietintö VaVM 6/2020 vp – HE 66/2020 vp

LIITE: Lisätalousarvioaloitteet LTA 18—22/2020 vp ja toimenpideoite TPA 61/2020 vp

- Lisätalousarvioaloite LTA 18/2020 vp Timo Heinonen kok Lisätalousarvioaloite määrärahan lisäämisestä Suomen Akatemian tutkimusmäärärahoihin (3 000 000 euroa) 29.40.51
- Lisätalousarvioaloite LTA 19/2020 vp Sari Essayah kd Lisätalousarvioaloite määrärahan lisäämisestä kansallisen COVID-19-rokote- ja lääkekehitystutkimuksen tukemiseen (5 000 000 euroa) 29.40.51
- Lisätalousarvioaloite LTA 20/2020 vp Sari Essayah kd Lisätalousarvioaloite määrärahan lisäämisestä ravitsemisyrittäjien tukemiseen (127 000 000 euroa) 32.30.31
- Lisätalousarvioaloite LTA 21/2020 vp Timo Heinonen kok Lisätalousarvioaloite määrärahan lisäämisestä ravitsemusyrittäjien tukemiseen (177 000 000 euroa) 32.30.31
- Lisätalousarvioaloite LTA 22/2020 vp Sari Essayah kd Lisätalousarvioaloite määrärahan lisäämisestä sosiaali- ja terveydenhuollon kansallisten sähköisten asiakastietojärjestelmien käyttöönottamiseen (4 000 000 euroa) 33.01.25
- Toimenpideoite TPA 61/2020 vp Veronika Honkasalo vas Toimenpideoite ilmastoeh-tojen liittämistä osaksi Finnair Oyj:n tulevia tukitoimia